

ՏԵՐ ԵՒ ՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ե. ԹՈՐՈՍՏԻԱՆ

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէնութիւն ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ Լրագրի ԳԱԶԻՒԷ (Եգիպտոս)

Adresse:

E. THOROSSIAN

Direct. - propr. du journal Arménien

ARCHALOUYOS

LE CAIRE (EGYPTE)

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԶՈՐԻՔԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԹԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

Տարեկան 100 թիւի համար ողջ տարեկան	60
Վեցամսեայ 50	35
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐ	
Տարեկան Տրամբ	20
Վեցամսեայ	12

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՆԻՍԿ ԵՒ ԹՊԹՈՒՄԱՐԻ ԺԱԿՔԸ ԽՆԻՍԱԳՐԱՅԻՆԱՆ ՎՐԱՅ Ե :

Խոնարհութեամբ ողջունած գրողներէն էս յեւ տուիր :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԿԱՆԻՍԿ ԿԱՆԻՍԿ ՎՃԱՐԵԼԻ ԵՆ :

ՍԱՍՆՈՅ ՏԱԿ

ՑԱՆԵՐԳԻ ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ

ԳՐԵՑ

ՀԱՅՈՐԴԻՆ

Անկեանքիս բողոք. ճաշակաւոր սպարուրիս . 12 պրակի խաղաղացաւ :

Գին 10 դանկակաւ ողջ .

Բաժանորդագրութեանց և նուիրատուութեանց համար գիւմեւ .

Ազեքանդրիա՝ Միջին Եֆէսոսի թէլեանի և Գապար Եֆէսոսի Իփէքեանի :

Դասիքէ և Արշալոյս ի Խմբագրութեան, Պատ. Մ. Յ. Գաւազեանի, և Ի Շարա-Ապտիւլ-Ազիլի՝ Տիար Կարապետ Երզնկացեանին :

Նուիրատուութիւնք պիտի հրատարակուին և Արշալոյս ի միջոցաւ, նուիրատուներու ընտրած անունով :

ՑԱՆԵՐԳԻ ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ

ՀԱՅՈՐԴԻՆ ԱՆԵՑՏԵԸ

Ո՛վ Դուք, Սուրբ Նախիկի, Հայրենաց գոկեր, Հովիտի սանձիկի, Հայրից Արեւելու, Մեր հին Տանաւներ, հիսնայ աւերակ, Ձեր սուրբ արիւնով հիւսկարներ :

Դուք մեռաւ, գուցի Հայրենաց պաշտպան, Ձեզ յայտոյ քոյի՜ . . . բաւառեա՛նք ի միայն, Ո՛ր Հայ կեանքի միայն կը սասանին լոյ, Ձանաւ մեռողներ տան ապագան :

Հայ կեանքի և ջրխոր, օրերն աչ սեւոյս, Օրեր՝ որոնց Դուք բացիք աշաղոյս, Հայ մեծերն անգոր, Հովիտներն անկոյս՝ Կը ջանաւ մարչ Հայ ճրարակ յոյս :

Փանֆ՝ իրենց անթ, Աստուած՝ որովայն, Իրենց համար միջ օսու՛ր մըն է Հայն . . . Ձիւրս զաւարեւ լոյ փառքի համար, Ա՛յն է իրենց գործն ու վաստակն համայն :

Ա՛յ իրենց համար Ազգն, Եկեղեցին, Որքն, աշիւն, աղիսեւ արժէք մը չունին, Բնամոռոյթներու եղան խաղաղիկ կեանք, հանգիստ ու փառք միայն ընտելին . . .

Անիծե՛ք զանոնք թող Ձեր Անիւններ, Անի՛ծք կործանե՛ն անոնց սեւ պիւրներ, Անի՛ծք Երկիւնիս, անի՛ծք Իրոյնիս, Քո՛նք թափի՛ն անի՛ծք, անի՛ծք մահաբեր . . .

Փրչեցե՛ք, հո՛ղներ, գոռացե՛ք մեզին, Թո՛ղ զոյգ լեկիր, վրեժ չու՛ծեք Երկին . . . Մըքապա՛ս անպոպ, խապա՛ս մըքիկներ, Բանդեցե՛ք անոնց փառքի վեկ անորին :

Շո՛ւս, հասի՛ր և զուն, ծըծընքո՛ս կայծակ, Սուր միտերու պէս պոպիկ ու արագ, Խոյ փայլակներու հոտ բոց բերե՛րով՝ Սարկն ու կայն անոնց զարան՝ ար անտակ :

Չարի, շա՛նք անաւոր, զարի և իւր գլխուս, Արդար վրձնիւն ա՛յս, ա՛յս է անեկուս, Ու Դուն, ո՛րոսու՛մ, կործանե՛ք զայստան, Ձի՛ աշխարհ մոռցաւ Հաւասք, Սեր և Յոյս . . .

Թո՛ղ անպոպ մեզին, ո՛ր կ'անեւ թաւայ՝ Զախարիէ Բնութիւնն աչ յայնամուս, Ոպիւն զի անեկուն հանե՛ն և ու՛ աշխարհ Ո՛ր մարդն իր պատկեր, մընայ անաշխարհ :

ՀԱՅՈՐԴԻ

ՀԱՅԳԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

ԵՒ ՔՐԱՆԱԱ

(Շարն. ևսխորդ թիւն ևս վերջ)

Պ. ՏԵԼԻՔԱՍԷԻ ՊԱՏԱՍԻՍՆԸ

Նախագահը. — Խօսքը Պ. Ռուանէին է :

Պ. Ռուանէ. — Պարոններ, ինքզինքս շատ գէշ բացատրեցի, ներողութիւն կը խնդրեմ, եթէ արտաքին գործոց նախարարը իմ այս բեմը բերած գիտողութիւններու մէջ կըրցաւ տեսնել Պարոնայի կողմէն թիւրքոյ գէմ նոր ստիպել գործողութիւն մը առաջ բերելու գիտատրութիւնը ևս հարցոցի միայն թէ մեր նաւատորմին թրքական շուրթերուն մէջ առաքուցը, որուն նախաձեռնութիւնը ունեցան յանուն կառավարութեան արտաքին գործոց Պ. Նախարարը, արդեօք ոչ մէկ աստիճան ներշնչուած չէ՛ր սուլթանը իր բնաշնչով ծրագիրներէն ետ կեցնելու մտածումէն. ես հարցոցի թէ ինչ չափով Պ. Նախարարը պատշաճօրէն տալով հանդերձ իր ազգակիցներուն նիւթական շահերը պաշտպանած էր նաև ինչ որ Պ. Նախարարացիները մեր բարոյական աւանդը կոչեց. հարցոցի իրեն ինչ որ ըրած էին այդ բարոյական աւանդին պահպանման համար : Կը ցաւով հաստատուի թէ արտաքին գործոց Պ. Նախարարին պատասխանը բացարձակապէս ժխտական է :

Թէ մեր նաւատորմին թրքական շուրթերուն մէջ ներկայութիւնը կոտորածներու առաջին առած ըլլայ՝ ստոյգ է ատիկայ : Թէ Հայերը երախտագարտ ըլլան ձեզի ատոր համար, պարոն Նախարար արտաքին գործոց. ա՛տ ալ բարոյական բնական է : Իայց կը հարցնեմ ձեզի, մտածեցի՞ք խողտողութիւն մտածուած այդ գծապղծ ժողովուրդին ապագային : Ի՞նչ պիտի պատահի վաղը :

Հոկտեմբերի վերջը եւ նոյեմբերի ըսկիւնը էր որ թրքական շուրթերուն մէջ գահինք անկից ի վեր ձախուր եկաւ, ձիւնով պատելով գիւղերը, խափանելով հարեղակ ջուրթիւնները Հայաստանի մէջ, եւ 1901-1902 ի ձմեռը, ինչպէս 1893-1894ինը, թրքական նոր սոսկումներ չեղան : Կը կրկնեմ, չի կրնար ըլլալ, որովհետև հազարավայրութիւնները խափանուած են :

Բայց ինչ որ սոսկալի է, այն է թէ վայրկեան մը Պարոնայի նաւատորմին թրքական շուրթերուն մէջ ներկայութիւնէն սարսափած՝ սուլթանը անմիջապէս կոտորածները կասեցնելէ վերջ, վաղը նորէն չոկըտի, քանի որ ոչինչ գտած Պարոնայի պահանջներուն մէջ որ ընդմիջ ունենար իրեն ջուրեղութիւն թէ պատասխանատու պիտի նկատեն զինքը իր հրամաններուն տակ իր անձնական գործումով գործուած արարքներուն, և սուլթանը չէլլայ նորէն ատոր մէջ տեսնայ, ինչպէս տեսաւ 1894-1895ին քաղաքներէն մը շարունակելու համար :

Պ. Ռուանէ գիտել տալով արտաքին գործոց Նախարարին թէ քանի մը լատին ծէսէ եկեղեցիներ միմիայն արժանացած են իր հոգածութեան, կը հարցնէ :

— Բայց անո՞նք, ուր Հայերը սպաստանեցան և որոնք՝ նախով ոտոգուած՝ այրեցան

Հայաստանի անհամար եկեղեցիները : Զէք տեսնար կոր որ ձեր ըրածը, խորութիւնը, զոր կը դնէք միւսներուն և անոնց մէջ, ստոյգ քանդուի մը կը սահմանեանք, որոնց անտարբեր կը մնաք :

Ա՛յն թէ ինչ է որ զիս դող կը հանէ, պարոններ : Այո՛, Արեւելի մէջ մեր միջամտութիւնը կրնայ կոտորածներ արգիլած ըլլալ, բայց այդ արգիլումը կարճատե պիտի ըլլայ : Անմիջապէս որ զիսցուի թէ անպատժութիւնը ապահովուած է Հայեր շարդողներուն, թէ Հայերը քրիստոնեաներ են, զորս Յիսուս քրիստոսի արիւնը չէ փրկած՝ Ապտիւլ Համիտի դահիճները՝ այս հաստատումը ընելէ վերջ՝ անոնց վրայ պիտի իյնան և կարճ ընդմիջումը, զոր յառաջ բերած ըլլաւք, լայնօրէն պիտի փոխարինուի այն կորովովը, զոր դահիճները պիտի դնեն կորուած ժամանակը դարձանելուն մէջ :

Մէկ խօսքով, կը վախմամ, որ դարձան վերադարձին՝ Հայաստանը 1902ին նոյն վիճակին մէջ գտնուի, ուր կը գտնուէր 1895ին : (Շարն շար, շար շար. ծախարարը մայրաքաղաքէն) : Միայն սա ստորագրութիւնը պիտի ըլլայ, այն է թէ՛ 1896ին, ո՛չ մամուլը, ո՛չ Եւրոպական խորհրդարանները ազդարարուած չէին : Այս անգամ Եւրոպան կանխաւ ազդարարուած է, և եթէ 1896ի ազդարարը կրնուի, Եւրոպան ուղղակի պատասխանատու պիտի ըլլայ աւտոր : (Մարիանաթրիսի մայրաքաղաքէն մայրին) :

Նախագահը Խորհրդարանին կը հարցուրդէ երկու օրակարգներ : Առաջինը Պ. Պ. Իզնաւ և Մալաթիայէ՛

« Խորհրդարանը, հասանելով կառավարութեան յայտարարութիւններուն, կը անցնի օրակարգին : »

Երկրորդը Պ. Ռուանէին՝

« Խորհրդարանը, յոյս դնելով կառավարութեան վրայ Եւրոպայի ուշադրութիւնը հրահրելու համար սուլթանին առած յանձնառութեանց դրժումներ վրայ, կ'անցնի օրակարգին : »

Պ. ՏԵԼԻՔԱՍԷԻ կը յայտարարէ թէ Պ. Պ. Իզնաւ և Մալաթիայի օրակարգը կը ընդունի կառավարութիւնը :

Պ. Տրիս Բօլէն խօսք կ'ուզէ, ու բեմ կելլէ :

Պ. Տրիս Բօլէն. — Թողտուութիւն կը խնդրեմ բաւ մը միայն աւելցնելու Պ. Ռուանէի օրակարգին ի նպատակ :

Բնաւ չեմ տեսնար, թէ ինչու պայն չպիտի ընդունէր կառավարութիւնը : Արտաքին գործոց Պ. Նախարարը մեզի խօսեցաւ սարսափելի խնդիրներու վրայ, զորս պիտի կրնար նորէն յարուցանել անգէպ գործողութիւն մը : Կը համարձակեմ գիտել տալ իրեն թէ վտանգները իր կարծածին չափ մեծ չեն թերևս, թէ կըրցաւ ինքն իսկ գնահատել զանոնք, երբ յանուն Պարոնայի շատ հաստատ գիրք մը ըրանեց, որուն համար հեռի եմ զինքը մեղադրելէ :

Այս Արեւելի խնդիրը սպանալիքի մը պէս էր միայն Եւրոպայի հանդիստին համար բայց Արեւելի մէջ միջամտութեան մը վրտանդները, որոնցմէ կարելի էր վախճալ ատեն մը, կարգ մը պատճառներով, զորս հոս պարզելը երկար պիտի ըլլար, որոնք

Եւրոպական մեծ պետութիւններու ընդհանուր քաղաքականութեան կը վերաբերին, այս միջոցս, այդ վտանգները նուազ կըրպանան, և խնդիրները, փակուց Աստուծոյ, անոնցմէ են, որոնց լուծումը Եւրոպան շատոնց ձեռք բերած է : Իրմէ կախուած է միայն այդ լուծումը գործադրել տալը :

Այդ լուծումը կը գտնուի Պեռլինի դաշնագրութեան կէտերուն մէջ իսկ : Իոք չէ՛ք ըսողը թիչ մը առաջ, թէ սուլթանը պարտաւոր էր տեսնուան մեծ պետութիւններու հարցը իր գործադրել տրուած բարեկարգութիւններուն լուրը և այն կերպը, որով այդ Բարեկարգութիւնները կ'իրականան : Զեղի համար տուած է երբեք այդ բարեկարգութեանց մասին, զայնա կըրէք գործադրած է : Իսկ չէ՛ք այդեօք իրմէն պահանջել ատիկա աւելի բացորոշ ձեւով մը ! (Շարն շար, շար շար իրողներն) :

Վերջապէս, ձեռն չենք ուզեր կոր որ այդքան սարսափելի խնդիրներ յարուցանէք, ձեռն չենք պահանջեր կոր դաշնալ թէ Թիւրքիան պիտի անգամատուի, թէ խնդիր անկախ ազգեր անտեղծուան, ասոնց կամ անոնց երախտագրութիւններ տալու վրայ է : (Շարն շար, շար շար) :

Զէ՛, խնդիրը միմիայն իրականացնելուն վրայ է դաշնագրութիւն մը, որ կ'ընէ, թէ՛ Եւրոպայի պատուին համար՝ ալ չափով պատահին անկարգութիւններ, արհաւիրքներ, անոնց պէս, որոնց ներկայ եղանք մինչև հիմայ : Ոչինչ նոր բան կը պահանջենք ձեռն, յոյս կը դնենք միայն ձեր վրայ իրականացումին համար շատոնցունէ ծանօթ բանի մը, խիստ շատոնցունէ ի վեր լուծուած խնդիր մը գործողութիւն ձեռք բերելու համար : Ոչինչ կայ հոտ նոր, ո՛չ ալ վտանգաւոր : Պարտիքը ուրեմն վտանգիլ ձեր վրայ, պարոն Նախարար, ստոր համար է որ կը թուի ինձ թէ ձեզ առաջարկուած օրակարգը ոչ մէկ կերպով կրնայ վրդապղծ ձեզի :

Միակ փաստ մը աւելցնելու համար և սուածներուն վրայ նամակ մը ունիմ հոս չորս տարիէ ի վեր առանց դատաստանի ահալի բանտի մը մէջ փակուած չորս Հայերու կողմէ : Կրնաք կարգաւ այդ նամակը, պիտի պահանջուր հարկ է գործադրել շատոնց ի վեր չանցնուած դաշնագրամաններ : (Մարիանաթրիսիներն ալ ու զանազան կողմերէն) :

Պ. Պ. Իզնաւ և Մալաթիայի օրակարգը կ'ընդունուի Խորհրդարանի մեծա մասնութեան կողմէ :

ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ

ՄԵՆ ՊԱՆՈՅ ԱՌԹԻԻ

ԽՈՐՀՐԿԱՆՈՒԹԻՒՆԻՔ

1.

ՊԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՄԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԻՒՆԻՔԸ

« Մեղաց վարձը ման է »

Մենքոց Գիրքին մէջ մեր կարգադատն Նախիկով կ'անկալէինք որ նախամարդը « բարւ. լոյ և շարի գիտութեան ծառէն » կերտեն պէս պիտի մեռնէր : Ասիկայ է Տէրբը խօսքը . քան-

զի անկէ կերամ օրդ անշուշտ պիտի մեռնիս » - Բայց մարդը կերամ անկէ : Գիշ ար վերջը կը կարդանք թէ օճը, որ դաշտի բոլոր գագառներէն աւելի խորամանկ էր, հակառակով Տէրովը խօսքը բառ կնկարը : « Ի՞նչ թէ անշուշտ պիտի մեռնիք քանզի Աստուած գիտի թէ ան օրը որ անկէ ուսէք աչքերնիդ պիտի բացուի, եւ աստուածներու պէս պիտի ըլլաք » Բար կը տեսնենք թէ այս խօսքերուն երկուքն ալ շեշտուած են « անշուշտ » քանզի գործածութեամբը : Մէկ կողմէն Աստուած կը պատուիրէ անոնց չ'ուսեմ անկէ՝ մահ սպառնալով, միւս կողմէ օճը կը համոզէ զանոնք ուսելու անկէ կեանք խօստանալով, Գիտենք թէ մեր նախամարդը որու խօսքին աւելի նաւաս ընծայեց : Անկեալ չէ թէ միայն « աստ անոր պատուէն ու կերպ » : այլ նաեւ « Իր էրկանն ալ աւուսաւ, եւ անիկա կերպ » : Տէրովը խօսքը կատարեցաւ անմիջապէս, անորք մեռան, եւ աստուած անհնազանդութեամբ մարդ մուտ դուստրախարէ եւ ցարդ աւերուէ կը քործէ մարդկալին ազգին մէջ : Այս է ինչ որ կը նշանակէ Պօղոս Առաքեալին խօսքը թէ « մէկ մարդէ մեղքը աշխարհք մտաւ, եւ ան մեղքէն մահ » :

Բայց մեր նախածնողքն չ'մեռան այն իմաստով որ բառը ստեղծարար կը գործածուի : Անոնք աւերուած երկար ժամանակ այս գէպքէն վերջը եւ ունեցան զաւակներ, աղաքներ եւ աղջիկներ : Անշուշտ անոնք չ'մեռան, եղած աւերուեցին, Ֆրիգիական եւ մարմաւորակապէս : այսու ամենայնիւ մահը իրականութիւն մըն էր անոնց համար : Զէ թէ միայն անոնք մեղքին պատճառաւ Ֆրիգիական մահը սկսաւ տիրել աշխարհի վրայ : այլ նաեւ անոնք բարոյապէս մեռան իրենց յարգը բոլոր սերունդներուն հետ մեկտեղ : Հասկնալու համար այս աւելի որոշապէս պէտք է յաւաք ընդհանր Սուրբ Գրոց ուրիշ համարներն ինչ ինչիւր պարզով, Պօղոս Առաքեալ կ'ըսէ. « վասնզի մարմաւոր խորհուրդը մահ է, եւ հոգեւոր խորհուրդը՝ կեանք ու խաղաղութիւն » : Դարձեալ « քանզի մեղաց վառմաբ մահ է, բայց Աստուծոյ ձրի պարգևով յաւանական կեանք » : Ուրիշ տեղ մը գրուած է. « քաղցանքը այսին կենդանոցն մեռած է » : Կըրնաւս ըմբռնել ազատութիւնը այս սրտաշարժութիւնը : « յանցանքներու եւ մեղքերու մէջ մեռած » : Յակոբոս Առաքեալ այս ինչիւրը կը պարզէ իր սովորական գործնական ոճով. « ցանկութեամբ զգնալով մեղքը կը ծնանի սեւ մեղքը որ կատարուի՝ մահ կը ծնանի » : Աւելի սուկաւ լի գոյներով նկարուած է մեղաց արդիւնքը Յակոբոսին Գիրքին մէջ. « երկշտեմբուն, եւ պոսիկներուն, եւ կարտարներուն, եւ կըրտարներուն, եւ բոլոր ստահութեան բաժինը պիտի ըլլայ կրակով եւ ծծմով վառած լինեն մէջ » որ է երկրորդ մահը » :

Սուրբ Գրոց այս համարներէն կ'ըզրկուողները թէ Աստուած անուշը կը ճանչնայ երկու տեսակ մահ. մարմաւոր եւ հոգեւոր, կամ Յովհաննու լեզուով, առաջին եւ երկրորդ մահ որ է ուղղակի արիւնքը պատուիրանազանցութեան : Արդ, համառօտիւ բացատրենք թէ՛ ինչպէս մահը, թէ՛ մարտաւար թէ՛ հոգեւոր, արտադրութիւնն է մեղաց, Այս նպատակին համար պէտք է նշուի հասկնալու թէ ինչ ըսել կ'ուզենք մեղք բառով :

Յովհաննէս Առաքեալ կը սահմանէ մեղքը այսպէս. « ամէն ով որ մեղք կը գործէ, անիկա անօրէնութիւն ալ կը գործէ, եւ բուն մեղքը անօրէնութիւնն է » : Ուրիշ խօսքերով մեղքը պատուիրանազանցութիւնն է, օրինաց բեկումն, ամուսնային հրամաններուն հակասակ ապրել է, կարծած ստիկալ շատ պարզ է : Օրէնքը կ'ըսէ « սպանութիւն մի ընեք » : բայց եթէ մէկը ըստ պարտն այս օրէնքը կտորած, այսինքն մեղք գործու է ըլլաւ : Օրէնքը կ'ըսէ « չ'տուրիւն մի ընեք » : հետեւաբար շնացողը կը մեղանչէ : Օրէնքը կ'ըսէ « գողութիւն մի ընեք » : բայց եթէ թէ ուրիշն ստացուածքը իւրացնես այս պատուէրը կտորած եւ մեղանչած կ'ըլլաս : Այսպէս կը տեսնենք թէ ամէն տեսակ յոռի վարք եւ անբարոյականութիւն՝ զոր օրէնքը կ'արգիլէ՝ մեղք է, Շնորհիւ, գողութիւն, սպանութիւն, զինուորութիւն, հագոյութիւն խաղամուրութիւն, ստախոտութիւն, ցանկութիւն օրինաց բեկումն ըլլալով՝ մեղք են :

Արդ, եթէ ըստ Սուրբ Գրոց « մեղաց վարքը մահ է », կ'անկախել որ վերոյիշեալ շարքութիւնները գործող յանցապատր իր մահը կը կոչուանք : Մոռնալով պահ մը հոգեւոր մահ կոչուածը, տեսնենք թէ ինչ կը պատահի այն մարդուն որ ինքզինքը սուած է այսպիսի կենցաղի մը : Յայտնի է թէ մարդ անմահ ստեղծուեցաւ, եւ նախածնողաց անկուսովը անոր մարմինը մահկանացութիւն հազաւ : Աստուած օճուեցաւ բացայայտութիւն կը յայտարարէ թէ մահը աշխարհ մտաւ մեղքին պատճառաւ :

Այս է Պօղոս Առաքեալին վկայութիւնը : « Վասնզի մէկ մարդէ մեղքը աշխարհք մտաւ, եւ ան մեղքէն մահ, եւ այսպէս ամէն մարդոց »

վրայ տարածուեցաւ մահը, քանզի ամէնքը մահանցին » : Բայց հարկ է կ'այս աստուածարանական խրթնարանութեանց միջամուկ ըլլալով գիտնալու համար այս խօսքին ճշմարտութիւնը : ոչ ալ զիմացեալ մը ըլլալ անհրաժեշտ է տեսնելու մահացու արդիւնքը զոր մեղքը կը թողուի : Բարձրագոյն անհատի գէպքին վրայ որ « մեղաց գերին » է, Շնորհք նախ, տես սա երեսասարդը որ գէպի քեզ կուգայ : Չե՞ս կրնար գուշակել թէ անոր քայլերը ուր կ'առաջնորդեն : Չե՞ս կրնար կարգալ անոր գէպքին վրայ գըրուած ստեղծող որ « մահ » կը հեղեն : Չե՞ս գիտենք նշանակութիւնը այս աղօս եւ անարտասայտի աչքերուն, գողողուն ձեռքերուն անհատու ծուլիւրուն, ուսած երեսին եւ կանխահաս տարիքին : Անոնք մատնանիչ չե՞ն ընենք քեզի այն մոլորութիւնները որոնց գերին եղած է նա : Ո՞ր բիշկ է կ'ընար պատմել թշուառութեանց եւ տառապանաց պատմութիւնները որ մեղաց անմիջական արդիւնքն են : Գիշն է հրեան գանոցները եւ անկեանոցները, տառապանութիւնն ստուար մեծամասնութիւնը մեղաց գործըն են : Շրջագայ մեղ շրջապատող անհամար զրոյալայրերուն մէջ, որոնց շտաբը իրական գործընդեր են : Եւ պիտի համոզուիս թէ նոն իրմբուած հազարաւոր մարդկային էակներ իրենց մահը կ'իրագործեն յամբարձր բայց վասնաբար : Այսպիսի իրողութեանց հանդէպ կարելի չէ զգալ սողողութիւնը եւ ճշմարտութիւնը այս խօսքին թէ « մեղաց վարքը մահ է » :

Բայց ամենը այս չէ. կայ տարբեր տեսակ մը մեղք եւ աւելի սուկալի տեսակ մը մահ : Օրէնքը՝ լի « մի ընեք » ի միտակցան պատուէրներէ չ'բաղկանար : Ուրիշներ ալ կան որ դրական են որոնց ամենին մեղք այս է. « քու Տէր Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտովդ եւ քու բոլոր անձովդ եւ քու բոլոր միտքովդ » : Այս մեծագոյն եւ առաջին պատուիրանը ըլլալով՝ երբոր կտորները գայն, կամ զանց ընենք, վերը տրուած սահմանին համեմատ, այն ստեղծան մեղացարտ սուտ ըլլանք որ ստեղծան որ չ'տուրիւն սուտ վկայութեամբ կամ գողութեամբ կ'ըլլանք : Դժբաղդաբար այս կէտը յանապազանք առնուած է ամէն անոնց կողմէ որ կը կարծեն թէ անհրաժեշտ եղած բանը պարզապէս բարիքն են : Եւ արդարութեամբ սպրիլ է : Իրողութիւնը այն է թէ մեղաց արմատական գաղափարը ոչ թէ այն վառը կամ չարքն է զոր մեր ընդերք արարածներուն կը հասցնենք — այս ոճիւր է — այլ Աստուծոյ գէմ եղած օրինազանցութիւնն է : Եւ քորք ջնք սիրելի Աստուած մեղք կը գործենք : Աստուծոյ հանդէպ մեր անսիրելու թիւնը մեղաց մեծագոյնն է : Հարկ անհրաժեշտ չէ որ մեղանչողը բարոյական հրեշ, ճիւղ մը ըլլայ կրնայ անիկա պարկեշտ մարդ կրնայ բարեւոր, մարդասէր, անյիշ շար մարդ մը, տեղաբար ամուսին մը եւ խաղաղակամ ծնող մը ըլլալ : այսու ամենայնիւ եթէ չ'տեսնանք սեր առ Աստուած, տանախին մեղաւոր մըն է եւ չ'կրնար ազատիլ մեղանչ անխաղաղակամ արդիւնքներ, որ է մահ : Այսպիսին նման է հարուստ պատանահայր որ եկաւ Յիսուսի եւ ուզեց զիւրեւնալ թէ ինչպէս կրնար երկինք թաղաւորութիւնը ժողովուրդին ի վեր : Բայց սակաւին բառով կ'պատահէ : Գիտնալով սիրելու զԱստուած իր լոյսով սիրտովը, կը սիրէր հարստութիւն իր բոլոր անձովը, նմանապէս անհատ մը կրնայ բարեւոր մարդ մը ըլլալ մարդկային անասակտով : Բայց եթէ այս մէկ կենսական տարրը կը պակասի իր նկարագրին մէջ — սեր առ Արարիչը — չ'կրնար ժողովուրդը յանդուարեալ կեանքը, Մեղաց այս իմաստովն է որ Սողոմոնըրուն կ'աղաչակէ իր սիրտին խորքին. « քեզի՛ միայն քեզի գէմ մեղանչեցի, եւ քու աչքերուդ ստեղծութեամբ ըրի » :

Հիմա կուզանք մեր խորհրդածութեանց ամենակարեւոր մասին. ինչպէ՞ս կարելի է ապացուցանել թէ այս տեսակ օրինազանցութեան, այսինքն՝ Աստուած չ'սիրելուն՝ արդիւնքը, կամ վարձքը մահ է, Շատ գիշերին է ըմբռնել թէ անբարոյական եւ զեղի կեանք մը մարմնաւոր մահուան կ'առաջնորդէ : Բայց ինչպէս անսէր կեանք մը, կեանք մը որ Աստուծոյ հետ կ'ապրելի, կրնայ մահ արտադրել :

Այս հարցման պատասխանելու համար ուրիշ հարցում մը ընել հարկ է : Ի՞նչ է կեանքը : որովհետեւ մահը կեանքին ուղիղ ըմբռնումն է կախում ունի :

Կենսաբանները (*) կ'ըսեն թէ կեանքը կախում ունի սարդոց արարածի մը շրջակայքին հետ ունեցած հարցադիպարութեան աստիճանին : Հէրպէրթ Սթենլըրը սահմանին համեմատ կեանքը « շարունակական յարմարումն է ներքին յարարութեանց արտաքին յարաբերութեանն » :

րուն հետ » : Ասիկա հասկնալը դժուար չէ : Ինչու գործարանաւոր մարմին մը կ'ապրի. որովհետեւ անիկա իր ընդհանուր շրջակային հետ կենսական եւ էական յարաբերութեան մէջ է : Անոնք, օրինակի համար, բոյս մը : Բոյսը կ'ապրի որովհետեւ կ'աճի. անիկա սարքեր է, անիկանքան նիւթէն : Անոր մէջ պտուած կ'ստեղծուի կամ աման գորութիւնը կախում ունի զինքը շրջակայատող հողին, օդին, լուսին եւ խոնաւութեան հետ ունեցած հարցադիպարութեան աստիճանին : Անասունին կեանքը բարձրագոյնն է բոյսին կեանքէն. որովհետեւ անիկա իր շարժելու կարողութեամբ ունի աւելի ընդարձակ շրջակայք մը որոնց հետ կրնայ հարցադիպարել : Բայց կեանքին սահմանակի վրայ ամենաարժար աստիճանը գրաւող է կ'աճը մարդն է : Անիկա կ'ապրի բառին ընդարձակագոյն իմաստով : Հարկաւոր բաներ կան իրմէ գուրս որոնց հետ կենսական եւ էական յարաբերութեան մէջ է :

Անիկա կ'ապրէ զինքը շրջակայատող ստորկանները եւ կ'ապրէր անոնցմէ : Եթէ գիտնալով կամ հիւսնաբանութեան հետեւանք մեր մարմնոյ մի մասը կամ գործարաններն անիւր վիճակով, այդ մասը կամ գործարանը կը կորսնցնէ իր շրջակայքէն ազդուելու կարողութիւնը, անոնք մէջ եղած ներդաշնակութիւնը կը խանդարտի եւ այդ անհատը մտամբ մեռած է կրնայ բուռել : Ենթադրենք թէ մարդ մը կորսնցնէ իր լսելու կարողութիւնը : Ինչ պատահեցաւ անոր, Պօղոսը կ'ըսէ : « Ինչու լսելու կորստանքը կորսնցնելու չէր ներդաշնակութիւնը արտաքին աշխարհին հետ. անհնչին ներքին մտախն եւ արտաքին ձայնի ալիքներուն մէջ եղած յարաբերութեան խաղաղութեամբ, հարցադիպարութիւնը դադարեցաւ եւ այդ գործարանը, այսինքն այդ մարդուն մի մասը, մեռաւ : Աւելցուր ասոր վրայ անոր սեռականութիւնը բնաջնդու մը որով այդ անձը կը զրկուի արտաքին աշխարհի մի այլ կարեւոր մասին հետ հարցադիպարելու կարողութիւնէն եւ անա անիկա « աւելի կը մեռնի » : Արտաքին աշխարհէն հոն է իրապէս. բայց ինքը մտամբ մեռած է անոր համար : Ինտութեան զեղեկութիւնը, մարդկուն գիւթի սեռարանները, ինչոնց զեղեկութեամբ, երազմութեան քաղցրանուշ մեղքին իրեն համար նշանակութիւնն չ'ունին : Յետոյ երեւակայն թէ անոր ուղիղ ալ ինչ անգործուած է. զգալուական շիջորով, արտաքին աշխարհի հետ հարցադիպարութեան միջոցը, կը դադարի հարցադիպարելու դուրսէն եկած լուրերով : Արտաքին աշխարհը սակաւին զոց է : Բայց ոչ իրեն համար. անիկա քիչ մըն ալ « աւելի կը մեռնի » : Այսպէս մտա առ մտա մահացումը յառաջ կ'ընթաց, մինչեւ որ վերջապէս կեղծանական եւ կենսական թիւր կը կտորի եւ ամբողջ մարմինը արտաքին հարցադիպարութեան կը զրկուի : Թոքերը կը մեռնեն հարցադիպարելու օդին հետ, եւ սիրտը՝ արիւնին հետ : Ալ ես որ եւ հարցադիպարութիւն, յարաբերութիւն չ'ունիմ շրջակայքին հետ. մարմինը գիտի մը, իր մը կ'ըլլայ — կը մեռնի :

Եթէ այս է ինչ որ Ֆրիգիական մահ կը կոչենք, նոյնը ճշմարտ է նաեւ հոգեւոր մահուան համար : Մարդու հոգին ալ կ'ապրի ինչպէս անոր մարմինը. եւ հոգեւոր կեանքը կախում ունի հոգեւոր իր շրջակայքին հետ ունեցած հարցադիպարութեան աստիճանին : Արտաքին հոգեւոր իրականութիւններն են — Աստուած եւ երկինք : Հոգի մը ունենալ որչափ որ Աստուծոյ եւ Աստուծային բաներու հետ կենսական եւ մտա յարաբերութեան մէջ ըլլայ այնչափ իր մէջ կեանքը կը պարտաւորի, Հակադարձաբար հոգի մը որչափ մեռած կ'ըլլայ, ձիւտ ինչպէս մարմնաւոր նոյնպէս ալ հոգեւոր մահը սակաւաւ առ տակաւ հոգեւոր կը ներգործէ : Եսի այդ հոգեւոր աչքերը կը վառուեն այնպէս որ չը կրնար տեսնել Աստուծոյ փառքը, երկինք գեղեկութիւնը Գրքատուի մեծամակաւորութիւնը : Յետոյ հոգեւոր սակաւները կը խաղաղուին. չը կրնար ըսել յեղեղակեանքը կը իր երկինքէն կ'ուզայ ու կ'ըսէ « Ասիկա է թէ սիրելի օրիւնս մտոր մտիկ ըրէք » : չ'կրնար զանազանել այս աշխարհի ստատիկ հոգին, կրակին, գետնաշարժին եւ փոթորիկին մէջէն Ամենակարողին « քարակ եւ մեղմ ձայն » : Հոգին մտամբ մեռած է, Հոգեւոր բաները թէւեւ իրականութիւններ են — Աստուած եւ անոնցին եւ լոյսին համար : Բայց իրեն յիմարութիւն կը թուին : Քիչ ետք մեռած կը մեռնան, հաստատու կարողութիւնը կը կորսուի եւ անիկա չ'կրնար տեսնել նիւթական տարականութիւն անոնց : Վերջ ի վերջոյ անոր սիրտը կը դադարի բարբառել Աստուծոյ համար, վերջին նշուլը կը մարի, վերջին շունչը կը հաստատուի : Եւ հոգին մարդկային անմահ հոգին, Աստուծոյ պատկերին համեմատ ստեղծուած եւ յաւաքեանկան փառաց համար պատրաստուած հոգին, անկեղծան, անղայ, անսէր, անսէր եւ ցործողի մը կը փոխուի — կը մեռնի : Այս այս է հոգեւոր մահ կոչուածը, որուն Յովհաննէս առաքեալ « Երկրորդ մահ » անունը կուտայ : Այս մահը արդիւնք է օրինազանցութեան ճիշտ այնպէս ինչպէս մարմնաւոր մահը : Չանց ընելով օրինաց քաջասովան պատուիրանները մարդ իր մարմնաւոր մահը կը փութացնէ. իսկ զանց ընելով օրինաց մեծագոյնն եւ ստախոտ պատուիրանը, Աստուած սիրելու եւ անոր հետ շարժուելու կ'ուզուի : Ո՛հ, դարմանալի չէ որ կոյրը Միքայէլ Անձէյօնի նկարները չ'գնահատաւ : Խոսքը Մոցարտի կարտները : Եթէ կարելի չէ անկեղծան գիտելի կենաց բերկորութիւնները վայելիլ, նոյնպէս կարելի չէ հոգեւորապէս մեռել անհատին յափշտակուել : Եւ ան երկինքի փառաւոր իրողութիւններուն :

պէս ինչպէս մարմնաւոր մահը : Չանց ընելով օրինաց քաջասովան պատուիրանները մարդ իր մարմնաւոր մահը կը փութացնէ. իսկ զանց ընելով օրինաց մեծագոյնն եւ ստախոտ պատուիրանը, Աստուած սիրելու եւ անոր հետ շարժուելու կ'ուզուի : Ո՛հ, դարմանալի չէ որ կոյրը Միքայէլ Անձէյօնի նկարները չ'գնահատաւ : Խոսքը Մոցարտի կարտները : Եթէ կարելի չէ անկեղծան գիտելի կենաց բերկորութիւնները վայելիլ, նոյնպէս կարելի չէ հոգեւորապէս մեռել անհատին յափշտակուել : Եւ ան երկինքի փառաւոր իրողութիւններուն :

ՊԱՐՈՒՆ
 Չորեքշաբթի թուով MEROWIG-ի « ԱՅՍՄԱՅԻՆ ՊԱՏՐԱՌՎԱԿԱՆ ՇՈՒՐՁ » վերնագրով մէկ շաբթական յօդուածը :

ԸՆԿԵՐՔԻՍՆ ՀԱՐՑԵՐ
 ԵՐԶԱՆԿ ՍԱՐԳՈՒՆ ՇԱՊԻԿԸ (ԱՄՍԿ)

Թագաւորին մէկը, օր մը կը հիւանդանայ : Ասոր վրայ բժիշկները կը յայտարարեն թէ Օգոստոսիան հիւանդը դարմանելու համար մէկ միջոց կայ միայն, այն է մինի հագցնել երկանիկ մարդու մը շապիկը կը թուի ստիկալ, ինչու որ դեղագործը գրքին մէջ չ'գտնուի :

Ինչ որ ալ ըլլայ, պատգամաւորները ճամբայ կ'ելլեն ի խնդիր այդ հրաշքի եւ զական գեղին. բայց դէր գտնուելու զայնէն հետեւ, աւերոյր է ըսել, արքայազունն իշխանութեան թով կ'երթան : Բայց իշխանները դժբաղք էին, որովհետեւ թագաւորը գրքինը շատ մեկուսի կը թողար : Այս անգամ՝ նախարարներուն թով կ'երթան : Անոնք ալ անհապաղ էին. տաղնապ մը եւրեան եկած ըլլալով ուրիշ գահին մը կազմուելու վրայ էր, և իրենց հակառակորդները փոխ կը փորձին ետևուած : Նահանգաց կուսակալներուն կ'երթան : Հոն ալ ընդդէմ մութիւնը նոր օրագրութիւնները կը հաստատուէր : Կարգ կուգայ սեղանաւորներուն : Անոնք ալ թէ է լեցուն գումարներ շահելու էին, բայց ալ վատաբեր վերածնելու յոյս չէր ցոյց տար, գործ կրը կը կարգային, եւ հորիզոն ամէն կողմէն մութ էր : Մեծ կալուածատերներուն թով կ'երթան վերջապէս : Անոնց ալ այդպէս ցուրտէն դարմանուած էին :

Մինչ պատգամաւորները, յուզիչ մեղադրութեամբ մը համակուած, ողբ ու կոծով, յուսահատ ետ կը տանային, յանկարծ կը լսեն ուրախ երգ մը — արտուտի երգ —, անհաճ բանտորի երգ մը : Չարմաշած, կը հարցնեն իրենց իրենց :

— Բայց ո՞վ կրնայ, այս անի՞ծեալ երկրին վրայ ասանկ ուրախ երգել :

Ու կը տեսնեն հոգաբարձ մը որ իր արորին եղբիւրներէն բռնած կը վարքը զայն, ու ետեւը թաշնոց կրամ մը փարուած հողը կը կոցէր :

Ինչ որ ալ ըլլայ, այդ արի մարդուն կը մտեանան, ու կը հարցնեն :

— Երկանիկ ես որ ասանկ ուրախ կ'երգես դուն :

— Իրաւ ըսէ՛, կատարելապէս երկանիկ ես :

— Կատարելապէս երկանիկ եմ. և ինչու՞ չ'ըլլամ, կ'ինս կը դուրդուրայ վրաս, տղաքս խեղօք են. արլէն առջինիկ բահ գործածել սկսաւ նորամէնս ալ սքանչելի կերպով կը ճլորակ կըր : Արարուած, կ'օրհնէ կոր մեղի : Ա. Յովհաննէսին օրը ստորեկան վարձքիս վրայ երեք սկողը ալ պիտի տուես :

(*) Տե՛ս, Henry Drummond, Natural Law in the spiritual world.

—Սքանչելի է... գտանք վերջապես մեզի պետք եղածը...

—Բայց, աւա՛ղ, մէկ դժուարութիւն մը կար միայն... Այդ երջանիկ մարդը չպակի չունէր...

ԱՅՆ ԵՒ ԱՅԻՔ

ԱՆՁՆՈՒՄԻՆ ԵՒ ԱՄՍՈՒՄԻՆ ՄԸ. — Անգլիական «Տարթան» նաւը որ ջրանցքէն անցած ատեն 152րդ քիլոմէթրին մօտ պտուտակի խանդարում մը ունեցած էր...

Եթէ նկատի առնուի որ հոտ չնաձուկերը կը վտանգ, ալ աւելորդ կը լլայ նաւակայանի անձնուրութիւնը ի վեր հանելը...

Վաշինկթօն կտակ ըրած է որ իրեն ձուգած 5 սուրբը միայն Հայրենիքի պաշտպանութեան համար իրենց պատանաներէն հանուին...

Նանքինքը այս shoking միջադէպի վրայ այժմ կը քրթնուին:

Սա անէքոթն ալ կը պատմուի որ տեղի ունեցած է Հանրի իշխանին նիակարար ջրվեժը այցելած պահին:

Իշխանը մէկ քանի երեւելիներով որոնց մէջ կը գտնուի Իվանս ծովակալը, Սանթիա-կոն ծովամարտին հերոսներէն մին, ջրվեժին չլիակայքը գտնուած պահուն վարպետ Բիքթօրէթ մը...

Ծովակալը ամենայն պաշարներով իրեն կը դառնայ և անտարբերութեամբ մը քսակահատին կըսէ:

—Իրամպանակ միւս գրպանիս մէջն է Հա՛րկ է ըսել թէ պարտն Բիքթօրէթը ամէնայն ծանրութեամբ. սխալած ըլլալուն համար ներողութիւն խնդրելով կը մեկնի:

Ի ԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՐԱՆՍՎԱԼ. — Ըստ «Տէյլի Մէյլի» անկանոն բանակին պատկանող երկու Անգլիացի զինուորներ որք պաշարներուն երկու Պօէր գերիներ սպաննած էին...

—Իրէթօրիակն Մարտ 18 թուականաւ եկած հեռագիր մը ստպէս կը նկարագրէ Լորտ Մէթուէնին վերադարձը մանրաւ մասնութիւնը:

Լորտ Մէթուէն քառասունի դէպի ռմբակները գացած էր զանոնք քաջաւերելու համար, ճիշտ այդ միջոցին Պօէր լաւագոյն նշանաւորները կրակ ըրին Լորտին վրայ, որուն վերադարձը պահուն հեծած ձին երեք գնդակէ զարնուած զինտապաստ ինկաւ:

ԹՈՒՐԿԻԱ. — Պաշտոն Սապահ թերթը կը գրէ թէ Բ. Դուռը որչա՞ծ է 2 դահլիճ կանի սուրբ մը վճարել տալ բոլոր անոնց որք օտար երկրէ մը Պոլս կուգան:

Միւս կողմէ Բ. Դուռը տեղեկացուց

Խաղաղական կառավարութեան որ նշխարաւոր է եկող ըստ օտարական ճամբորդները որք կուզեն կայսերական ունէ մէկ նաւահանգիստը ցամաք ելլել, իր անցագրէն զատ, կոգիտական կառավարութենէն տրուած անցագիր մըն ալ ունենալու են:

— Սոսկալի հրդէհ մը ծագած է Սուլթանին գաղտնի լրտեսպետ Փէհմի բաշայի ապարանքը, կրտսի թէ քարիզապատ լաւթեր ձգուած են եղեր տան մէջ որով հրդէհը շուտ մը տարածուեր է հակառակ հրդէհը զօրաց օգնութեամբ:

ՄԱՆՁՈՒՐԻՄ. — Բութեղի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիա Չինաստանի պաշտպաններուն անսպիտ գաշնագրութեան ստորագրութենէն 18 ամիս յետոյ Մանչուրիան պիտի պարպէ:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՄՍՈՒՄԻՆ. — Ռուսական նաւատորմը առաջնակարգ Ամիրալ Բուսիլիեմ, Վլասիլի, Վոնուարի Տիմիրի Տոմաի, Նալախի եւ Սիսոի Վեյի Նաւերէն բաղկացած, ընդ հրամանատարութեամբ ծովակալ Չուիլինի անցեալ շաբթու Ազեքանդրիա հասաւ:

Նաւատորմը 10 օրի չափ պիտի մնայ: Գամախիէ 20 քիլոմէթր և 40 քիլոմէթրը հեռավորութեան վրայ գտնուող երկու հրատուղիներ ժայթքման մէջ են:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՒՊԱՐ ԱՐՁԱՆԸ. — Գահրէ և Ազեքանդրիա հանգանակութիւն բացուած է Ազեքանդրիայ մէջ նուազ բաշայի մէկ պղինձ արձանը կանգնելու համար:

Հանգանակութիւնները պէտք է զրկուին Ազեքանդրիա Պ. Պէնարի, իսկ գահրէ ծանրուած բաշայի, Գոնթիլիանի թափէլը:

ԲՐԵՏԻ ՓՈՆՏԻԷ ԷԺԻՊՈՒՆ. — Բրէտի Փոնտիէն որչա՞ծ ըլլալով մրցումը բանալ նոր շէնք մը շինելու համար, կը հրաւիրէ բոլոր ճարտարապետները, առանց այդի խորութեան, այդ մրցումին մասնակցելու:

Պարզեցնել պիտի տրուին երկու լաւագոյն ծրագիրներուն, առաջինին 250 եգիպտական ոսկի, երկրորդին 100 եգիպտական ոսկի:

Երազիրները պէտք է Գահրէ հասնին ամենաուշը 1902 Հոկտեմբեր 20 ին, երեւելիան ժամը 4 ին:

Բրէտի Փոնտիէն ծրագրին programme այն ամէն ճարտարապետներուն տրամաբարութեանը տակ կը գնէ որոնք կուզեն մասնակցել այդ մրցումին:

Առեթ մը Հայ ճարտարապետներուն:

ՓԱՐԻՉԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԿՈՒ ՀՈՅԵՐՈՒ ԴՍՍՍՏԱՆԸ. — Անցեալ շաբթ օր, մարտի 1 ին, կէս օրէն վերջը ժամը 1 1/2 ին: Փարիզի դատարանին առջև տեղի ունեցան, դարձեալ երկու Հայերու դատաստանը:

Դատարանին առջև Պ. Գալիաքեան ըրած լինելուն համար: Պարոն Մ. Գալիաքեան ըրած է եղեր քանի մը տեղեր և մանաւանդ ժողովի մը մէջ, թէ Պ. Ա. Չօպանեան ազգային օգտին ծառայելիք հրատարակութեան մը մէջ, գումար մը իւրացուցեր է:

Դատարանին առջև Պ. Գալիաքեան դարձեալ երկու անգամ իրարու վրայ կրկնեց իւր սուղը և երգման ձևով դատարաններուն ուղղելով ըսաւ « Բրիտանոյ Սուրբ անունով կ'երգուում ար Պ. Ա. Չօպանեան դու՛մար մը չորթած է... Այնուհը զանապան թղթեր և վիպութիւններ քննուեցան և իւրաքանչիւր կողմի փաստարար

իւր յաճախորդը պաշտպանեց սակայն դատարանները Պ. Ա. Գալիաքեանը դատարարութեան 500 ֆր. որ նա վճարելու է Պ. Ա. Չօպանեանին:

Թիւնք սակայն որ Պ. Գալիաքեան չ'դատարարուի Պ. Ա. Չօպանեանի դրամ չորթած լինելն ամէն տեղ և ժողովի մէջ ըրած լինելուն համար — ինչ որ արդէն դատարաններու առջև ալ կրկնեց երգուելով — այլ որովհետեւ ամէն ըրանի մը ամիս առաջ կատարուած ժողովի մը ժամանակ ժողովականները յատուկ անմատչելի հրահրած չէ եղեր:

EST-OUEST

ՄԱՆՔԱՐԻՆԵՐԸ...

Ազգային խմբակը պատասխան պիտի սպասէ. բայց վերջը մէկիկ մէկիկ պիտի առնէ ինձմէ:

Այսօր անոնցմով չեմ դադար. միայն երկու քանի պիտի պատասխանեմ:

«Փինիկ» ի խմբակըր ամօթ և նախաինք իր սեր երեւիլ, սուտեր մը յերկրած է իմ մասին իր վերջին թուովը և «Արտեմիս» ի արդի խմբակըր Աւետիս Նազեան Չարսախե մօրտը կ'ըսէր ու պիտի ըսէ թերեւս. բայց ես չեմ ըսեր. ուրովհետեւ նա պատճառներ ունէր անոր ֆրատրիմները չ'արտասի մօրտըրով որակելու... իսկ ես խոշոր թուք մը կը փակցընեմ յանոր անամօթը երեսին ու ստախօս բերնին, եթէ աշխարհիս վրայ Լեկերութեան մը Բնդհանուր ժողովըր խնդրախոսութիւնը ու ստուծիւրը հաստատուած անամօթ երեսը կ'աճնայ:

Պ. խմբակըր «Փինիկ» ի երկրագնդին ամէնէն խարդախը, ռոպիտըր ու լիքեւալը պիտի համարեմ քեզ, — այս բառերը թէպէտ սեփականացուցած ես արդէն — եթէ հրապարակաւ չ'կարենաս տալ այն անունը որուն հետ որպէս թէ ես Ազեքանդրիա եղած ատենս խօսած ըլլամ և յայտարարած միանգամայն թէ « Ես ալ գիտեմ որ սոս Ես, բայց ինչ ընեմ, պէտք է որ ապրեմ... »

Աւելորդ է քու արտօնութիւնը որ արտակալ եղողներուն արժանիքը հոս բացառելու բայց սակափ ըսեմ որ քու անխորհածութեան արժանիքը, ազգայնութիւնը, անկեղծութիւնը, հեղինակութիւնը, ձեռնհասութիւնը, աղմուկութիւնը ի նկատի ունենալով, չեմ ներեր որ քու արտօնութեանը անոնց իբր լիարարման մը Ժողովըր « Գնա՛ զիտ, ցիբ հիմայ արժանիքը եթէ մինչեւ հիմայ գիտցած չես... »

Իրաւ է թէ՛ դու, « Փինիկ » ի աղտեղի, ըսած էիր Գեր. Առաջնորդ հօր թէ « իմ ֆէզի դի դեմ գրեղովս ինչ կ'ըրայ, ես պէտք է ապրիմ... » սակայն եղիչ Թորոսեան իր խօսքերը չ'գիտցող մէկը չէ որչափ դու կ'ուզես կարծել, և ապուշները միայն համոզելու ջանալ...:

Գու նշանաւոր ֆրատրիմները ամէնուն ալ ծանօթ ըլլալով, — ի հարկին թըռուելու պատրաստ եմ — աւելորդ էր որ անդամ մ'ալ ձանձորութիւն յանձն առնէի կրկնել և ցոյց տալ հանրութեան, ինչ աղտոտ արարած մը ըլլալէ: Բեզի համար անայժմ այսչափ:

ԵՐՈՒՄԻՆՈՒ ՕՏԵԱՆ ՏՐԱՄԱՐԱՆՍԻՒԹԻՆ. — Կըրճուկ ու վարնոց տրամաբանութեան ինչ ըլլալը չէինք գիտեր, աշիւ Օտեան, բայց պատահմամբ « Փինիկ » ի յաւելուածին մէջ ձեր ստորագրութեան տակ այդ ալ տեսանք, երկար աւելուած մը այնչափ անիմաստ, որչափ մենք կը կարծէինք թէ Օտեան կ'ընայ... իմաստուն ըլլալ:

Բայց չեմ մեղադարձր ձեզ, երբ ձեր յօգուածով կ'ուզէք որ « իմ քուէս » Գալիաքեանին տամ, քանի որ Պ. Պալեան — ալ հիմակ հրապարակաւ առաջնակարգ անձը և ձեր էֆէնտին... — Գալիաքեան, Երնոյքեան, Բարթոլոյ պէշ, էրիչէր կամ ուր կ'ուզես ըսէ — ուրիշներ ալ կան — իրմբ բակին կը պատկանի. բայց ինչ գիտնամ

որ օր մը Ն. Բ. Իշխանի անունին ըրած նուր պէս, անոր « Նոյնիս Բարձրութիւն իշխան Լուսինեան » ըլլալը ընդունելէ և հաստատելէ վերջ չպիտի ելլէք « Մարտիկութեան անպետներ » երկնելու, այս անգամ Միծաղելիութեան թաղականները ու անոնց արքանները: Նիւթ ունենալով...:

Տրամաբանութեան Օտեան կամ Թորոսեան ըլլալը ես ա՛յց առնեմ — ձեզի պիտի ըսեմ, որ այլ գիտեմ որ գոտ, թէ տըրամաբանութիւններէն մըր ձեռք որակածին պէս է. Թորոսեանը թէ Օտեանը: Ինչ մը համարութիւն ուրեմն:

Բայց այսօր կրնա՞ք ինչ քսել թէ ինչու դուք « Փինիկ » ի յաւելուածին մէջ գրած էք և ոչ թէ բուն « Փինիկ » ինչ կը նշանակին այդ յաւելուածները, արդեօք մանրաբան կայտըր հօս փնտախու համար եղած են անոնք թէ պղծկայք խմբակին ինչ ըլլալը հաստատուած համար: Ինչու « Փինիկ » ի թերթին կէտը այս բնութագրութեան օրերուն մէջ էր յաւելուածը հրատարակէ ու օրին մէկն ալ պիտի յապաւէ, ինչպէս րրուտ ասկէ առաջ:

Արիչ ճշմարտութիւն մ'ալ չեմ ինչպէր ձեր յայտնելէ որպէս զի սխալ հիմքերու վրայ չ'հաստատուիք ձեր ժողովուրդը: Վաղը ինչպէս պիտի տեսնուի ըսէ համարէն, Ն. Բ. Պալեան Բայց ձեր հակառակորդ ընդունածներուն կողմէ ալ ընտրելի է հետեւաբար ԱՂՄԱՍՏՈՅԸ ԽՄԲԱԿԸ իր տրուած ըրէնքով բացաւ ՉՊՍ րրած չի լինիր, և Բայան այդպիսի շնորհներու պէտք չ'ունի: Կարծեմ այս երկու խօսքերով կըրցայ ձեր մանրաբանները կ'ընեն ապէ գերծ պահել շատերը...:

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր

Լոնտոն 19 Մարտ. — Բազմադրութեան ծրագրաւոր ինչ միջոցով շտաբի հարցկերոյք պիտի սայ, այդ հարցկերոյքին ռովակոսի ծախքը 30,000 Անգլիական ոսկի կը հաշուուի:

Բրէտրիս 19 Մարտ. — Պօէրները միջոցով մը մէջ կ'ապրանային Ելեմ Տրաքտը շէյն վեհաճանապարհը վրայ, որ կողքէ Լորտ Մէթուէնը ազատարանէ, անոր համար պահ մը անգլիացի ցորայար վարորդեցաւ Պօէր բանակային մէջ. երկրորդ հաւաքման մը մէջ Տրաքտը յաշուած է համոզել իր հայրենակիցները Մէթուէնը ազատ քողակալ համար:

Լորտ մէթուէնի Սպայակոյքը կազմող 6 սպայներէն մը վիրաւորուած են:

ՕՔԷՊԱՊ

Էռզպէի ինչ Եսրա Մեհիս թիւ 6

Այս է անունը Տիար ՄԱՆՈՒԿ ՊԵՐՊԵՐԻՆԻԱՆԻ նոր հաստատութեան, որ Գալիէ Էթիքսի և Պատեկայի գիմաց կառուցուած նոր շէնքին մէջ կը գտնուի:

Հաստատութիւնը երեք ճիւղի բաժնուած է:

Ունի իր մէջ ճաշարանի մաս մը, որ անհրէճ պիտի կարենալ գոհ թողելու կողմուած է, համեղ կերակուրներու, մաքրութեան և անթերի ու խնամեալ սպասարկութեան տեսակետներով:

Անի Ասիական բանաւոր Էպապիի ճիւղը ուրիշ կառնէ իր անունը այս նոր ու հոշակաւոր ըլլալու սահմանուած հաստատութիւնը: Բեպապ պատրաստելու այս եղանակը եգիպտոսի համար բոլորովին նոր է. հետեւաբար անոնք որ գաւառները պատած չեն, ստոյգ գաղափար մը կազմելու համար անգամ մը պէտք է սցընելն ՕՔԷՊԱՊԸ:

Ունի Պիրայի և ուրիշ ամէն տեսակ ըմպելեաց ճիւղը ուր լաւագոյնները կը գործածուին, այնպէս որ ոչ ոք պիտի կրնայ գանգատիլ ինչպէս ուրիշ տեղերու համար կ'ըսուի, թէ խարդախեալ ըմպելիներ կը տրուին որոնք անողութեան կը փաստեն:

Ահա ՕՔԷՊԱՊԸ իր բոլոր ճիւղերով:

Ասիական գրութեանը պատրաստուած ընտիր խորովածը՝ որ կը կազմուի զմարդ զովարար և պիտանէ, որ Գրեթէ անհրատեչա եղած է եգիպտական տաք կլիմային պատճառաւ. համեղ կերակուրները որոնք յանձնարարելի են, եթէ կը փնտախու պէտք է անպատճառ յիշել ՕՔԷՊԱՊԸ:

ՅՈՒՆԱՆՈՒՄԱՐ—ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՐԶԵՆԳԱՏԻԱՆ
Ի ԳԱՀԻՐԷ

Գահիրէն և շրջակայքէն կ'ընդունուին Պօլիս, Վենետիկ, և արտասահմանի ուրիշ կեդրոններէն գտնուած ամեն տեսակ գիրքերը, ինչպէս նաև Համալսարանի, Պրոնչուիկի վիճակահանութեանց տոմարներու, Եգիպտական Գրէտի Փօստիէի, Բուսիէի, Երկաթ-ազուրի բրոնզներու, և գարձեալ ամսավճարներով արժէթեր ձեռք բերելու յանձնարարութիւններ կային:

Արժէթերու, վիճակահանութեանց վերաբերեալ ապագային բնորդ ըլլալու են կանխիկ փոսթի միջոցաւ: Գիրքերու համար կարելի է նախապէս կէտը յրկիկ և մնացեալը գօծիքով ռանկոյտը մինչև վճարել այն պահանջ, երբ յանձնարարուածները շրջուին իրենց հասցէներուն:

Մինչև 20 յըշ արժէթով յանձնարարութիւններու համար Եգիպտոս (5 միլիոն) նոյ գրօշմանութիւն կ'ընդունուին: Փոխադրութեանց, թղթակցութեան, մատուցելու ծախսեր միշտ յանձնարարողներուն կը պատկանի:

Հասցէ
GARABED ERZENGATZIAN
Rue Abdul-Aziz
227 — 301 Caire

ՃԱՊԱԿՈՐԾ
ԳՐԻԳՈՐ Մ. ԳԱՅՍԵՐԼԵԱՆ

Շարա Մուհամմէտ Ալիի սկիզբը
Խաչատուրեան Եղիարց Ինչպարսկին մօտ

Երկար տարիներէ իտրձ վարպետներու թով աշակերտելով, վերջերս ալ շապկագործ հանրածանօթ ծիար Հ. Փափագեանի թով չորս տարիներ աշխատած ու ստացած է կարհասին հմտութիւնը, և ուսումնասիրած բոլոր նորութիւնները:

Այժմ մասնաւոր աշխատանոց մը բացած է Շարա Մուհամմէտ Ալիի սկիզբը և պատրաստ ունի ու մասնաւոր շափի վրայ կը պատրաստէ շափիկներ, անգրավարտիքներ, գիշերնոցներ, շափիկներու օձիքներ (Փօթու) և թեւոցներ:

Շափիկի նորագութիւններ ամենամեծ խնամով:

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ . 275

ՏՕՔԹԵՐ Ս. ԹԱՅՄԻՉՕՔ

Փորձառու բժիշկ արդէն Պօլսոյ և Փոքր Ասիոյ կողմերը տարիներով եւ արհեստը ի գործ դրած եւ յետոյ Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ ներքին հիւանդութեանց համար իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով վերջերս ժամանակ մ'ալ Սօֆիայի հիւանդանոցի հիւանդանոցին մէջ աշխատելէ ետք, այս անգամ եկած հաստատուած է ի Գահիրէ և իր բնակութիւնը կը գտնուի Շարա-Ապիւ-Ազիզի սկիզբը Օսմանիէի Գեղարանին ճիշտ դիմաց:

Կը գարմանէ նաև զանազան տեսակ շրջալին տկարութիւնները ելեքտրականութեան միջոցաւ:

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը կէս օրէ առաջ ժամը 10-12 և կէս օրէ յետոյ ժամը 3-5:

Գշ. և Ուր. օրերը իր տունը իսկ Բշ. և շարաթ ժամը 10-12 Պապ-էլ-Մուր Գրի դեղարանը աղքատաց հօր գարմանում: 243-270

ԳԻՐԻՔԵՐ ԵՒ ԹԵՐԹԵՐ

Ամերիկացի մէր ազգայնոց կը ծանուցուի թէ՛ Երրորդ տարեշրջանի սկիզբէն «Արշալոյս» ի Գործակալութիւնը ստանձնած են ի Շիբազի, Մ. Մ. Գարակապուտեան և ընկ. որոնք բացի «Արշալոյս» էն:

Բաժանորդագրութիւն կ'ընդունին նաև հետեւեալներէն:

ԱՆԱՀԻՏ, ազգային, գրական և գեղարուեստական ամսական թարգմանութիւնը ամսական 10 փոսթով:

ԳՈՒԹԱՆ, հանդէս հողագործական և ճարտարաբանական, որ կը հրատարակուի փարիզի մէջ ամիսը մէկ անգամ: Տարեկանն է 8.3. ճանապարհածախսով միասին:

ԱՐԱՐԱՏ մեր միակ չին կրօնական մասագիրքը՝ որ կը հրատարակուի Ս. Էլմիսիսին: Տարեկանն է մէկ ամիսը միասին:

Նամակագրող կ'ընդունին, երբ ապագրանքը 50 սենթ և պակաս է: Ինչ տեղին համար պէտք է գրած գրելու Money orderով և կամ registered նամակով: Յանձնարարութիւնները կանխիկ կը կատարուին: Տեղեկութիւններու համար դիմել

M. M. KARAGAVOORIAN et Co.
61 West Huron St.
CHICAGO III

ԳԱՌԼՕ Մ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ

ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ
ՕՔԷԼ ՄՈՆՖԷՐԱԹՕ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Պատիւ ունինք ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ վերջին հաստատուած ըլլալով հրատարակ, կ'ընդունինք և կ'ստանձնենք ամեն տեսակ և ամեն ազգի ապրանք յանձնարարութիւնը, ինչպէս ժամացոյցի, գոնարեղնաց, արևելեան և եւրոպական զանազան տեսակ գունաւոր և ճերմակ քարերու, Փօլսոյի ամեն փոփոխութիւններու, ինչպէս նաև գրուած և անգիր խոյովակներու: — Գօլման — (մեծ աքաղաղ) և երոպական նրբաշիւս կողմիկներու և նուազեղնաց եւայլն:

Մասնաւորապէս համաձայնած լինելով Պօլսոյ Անտէլիպ (Մարտիրոս Պէլլեան) ասին հետ որուն ապր անընդմեջ մեծ գնահատման արժանացած են նոյն իսկ եւրոպական հրատարակաց Վերայ, միշտ ի միջեր ունինք յիշուլ հանրածանօթ ամեն ամեն տեսակ ապրանքները, ինչպէս Re-producteur Andelib (Փօնոկրաֆի ատեղ) որ անմրցելի է հրատարակին վրայ և Փօլսոյի ամեն փոփոխութիւններու ներկայացոյցից Մ. Պասաէօնի սքանչալի ստաթիկայի եղած է:

Մեր արամադրութեան տակ ունինք Անտէլիպի գործարանին զանազան նուագներն: Ինչպէս Մանսոյի, Քաննի, Մար և ն. և փոփոխութիւն համար տաճկական եղանակներու վրայ չափուած չին և նոր վարպետ երգողներու ընտիր Գօլմաններ:

Կ'ստանձնենք կատարել Մաքսայի ամեն տեսակ գործողութիւնը փութով և չափաւ փոխարինութեամբ: Կը գանձենք զանազան երկիրներու փոխանակ սղբեր: Բաց աստի ընկերութիւնս Լատտին, Պօլսոյ, Գահիրէի, Եգիպտոսի և երուսաղէմի մէջ թող թակիցներ ունենալով, կ'ստանձնեն այլ տեղերուն համար ամեն տեսակ ներածում և արտածում Մեր հասցէն է CARLO M. BASMADJIAN et Cie. Okelle Monferrato Alexandrie

ՍԻՆԿԷՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ԵՆՐԿԱՅՍԱՅՈՒՅՈՒՅ Ժ. ԵԱՅՏԼԵՆԿԷՐ

Պալաքի փողոց . Խաչնէտարի սեփականութիւն, Պրիսթլ Օլիվէի ճիշտ դիմաց, Գաֆէ Տը Լա Պուրսի կից:

Հին եւ նոր ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՐ ՔԱՂԱՎԵՐՈՒՄԻ ՄԷՋ 6500 ՄԱՍՆՍԱԹԻՂԵՐ ՈՒՆԻ

Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԷՐ ներս են և ասոնցմէ մինչև կարգ 17,000,000 ծախուած է:

400 և աւելի վիսլալիսներով և մեքայիներով վարձատրուած . Երաշխատեալ մեքենաներ .

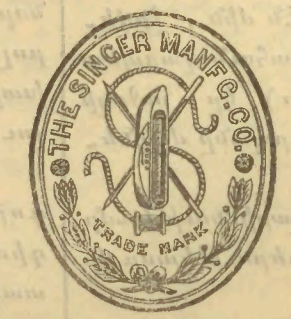
ԱՄԵՆԷՆ ՄԵՆ ՎԱՐՉԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՅԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական առնետանախիսին մէջ ստացած է .

ՀԱՅՐԱՅԹԻՉ ԲՐՈՒՄԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՅԹԻՉ ԱՆԿՂԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐԲՈՒՆԵՍՑ

ՀԱՅՐԱՅԹԻՉ Ե. Բ. ԵՅԻՎԱԿԱՆ ՏՆԱՆ

Չրի դասեր և նորագոյն թիւներ, ՍԻՆԿԷՐ մեքենան յից համար, յաճախորդաց տուններուն մէջ: Վճարմանց Գիւրուսիան Փոխանակութիւնին մեքենայից և նորագութիւն ամեն կարգի Մեքենայից

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼՅԱՅ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՐՈՒՄՏԵ ԵՒ ՎԱՐԵՒՈՐԸ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴԱՄԱՎՈՒՄ 1 ՄԻԼԵԱՐ 563,961 ՀԱՁԱՐ ՑՐԱԼԲ

Ապահովագրութեան կը բաժնէ ամենէն աւելի շահաբաժինները: Ապահովագրութեան արդէն վճարած է կամ ի նպատակ իրենց գումարած է 3 ՄԻԼԵԱՐ 563,961 Քրք որ գրեթէ աշխարհի ուրիշ որևէ ընկերութեան մէկ միլիար աւելի է: Գ. Գ. ԲԻՐՉԻՍ ԵՒ Ժ. ՎԱԼՓԻՇ ԸՆԳՏ. ներկայացոյցից ի Գահիրէ

ԳԷՈՐԳ ԵԿԱՒՕՑ Դեր-Գործակալ ի Գահիրէ

ՀՐԷԻՑ	ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ	ՎԱՐՉԱՐԱՆԻ ՎԻՃԱԿԱԶՆՈՒԹԻՒՆԸ	ԿԻՐԱԿԻ 9 ՄԱՐՏ 1902
5771	11842	1136	3694
2845	1151	2004	2431
1435	1617	1766	2044
2647	2765	2837	3088
3589	4805	5751	5821
7334	7508	7955	7981
8131	8941	8961	9434
9605	9890	9890	10137
10635	10698	11873	

ԱՉԳԱՊԵՏԵԱՆ ՔՈՅՐԵՐ
Արքիի Սեղմիսի և Բօսիանու

Վերջին նորաձեւութեանց համեմատ ամէն ճաշակի յարմար . նրբութիւն, տկուտութիւն երաշխաւորեալ: Շարա Ապտուլ Ազիզ, Եգիպտոսի փաշայի պարտէզին գիմաց թիւ 20 . ԳԻՆԵՐԸ ԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ
ՓՈՒԱԳՐՈՒՄԻ Ի ՊԱՊ-ԷԼ-ԻԱԼԻ ՄԱՆՍՈՒՐ ՓԱՇԱ ԽԱԼԻՃ
Մուհարրեմ Պէյ դեղարանին ֆովի ճան վերի յարկը
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՄԱՅԻՍ 1900
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՈՐԷՆ
Ե. ՔՈՐՈՍԵԱՆ
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻՆ մէջ կը պատրաստուին Հայերէն և եւրոպական լեզուներով ամեն ճեւան հրատարակութիւններ, մասնաւոր խմբակով:
Դիւրեւ, Կանոնագիրներ, Տեղեկագիրներ, շրջաբերականներ, Հրատարակներ, Տոմարներ, Այցեխարտեր, Մանագրներ և այլ և այլ վաճառականական յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին չափաւոր գներով:
Յանձնարարութիւնով եղած պահանջ պէտք է համաձայնեալ գներով կեդր կանխիկ վճարել և մնացեալը արտասահման վճարելու վերջ:
Տպարանը բաց է ամեն օր առաւօտեան ժամը 7 եւ 12 և կէս օրէ վերջ 2 եւ 7 թ: